

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA [YVES BOT]
SECINĀJUMI,
sniegti 2014. gada 9. decembrī¹

Apvienotās lietas C-226/13, C-245/13, C-247/13 un C-578/13

**Stefan Fahrenbrock (C-226/13),
Holger Priestoph u.c. (C-245/13),
Rudolf Reznicek (C-247/13),
Hans-Jürgen Kickler u.c. (C-578/13)**

pret

Grieķijas Republiku
(*Landgericht Wiesbaden un Landgericht Kiel*)

lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Regula (EK) Nr. 1393/2007 — Dokumentu izsniegšana vai paziņošana — “Civillietu un komerclietu” jēdziens — Grieķijas obligāciju īpašnieku prasības pret Grieķijas valsti par līgumsaistību izpildi un zaudējuma atlīdzību pēc šo obligāciju vērtības samazinājuma bez viņu piekrišanas

1. Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 13. novembra Regulas (EK) Nr. 1393/2007 par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs (“dokumentu izsniegšana”), un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1348/2000², 1. panta interpretāciju.
2. Šie lūgumi par zaudējumu atlīdzību, kā arī līgumsaistību izpildi, kas iesniegti tiesvedībā pret Grieķijas valsti lietā C-226/13 *Stefan Fahrenbrock*, lietā C-245/13 *Hoger Priestoph, Matteo Antonio Priestoph* un *Pia Antonia Priestoph*, lietā C-247/13 *Rudolf Reznicek*, un lietā C-578/13 *Kickler un Wöhlk*, kā arī *Zahnärztekammer Schleswig-Holstein Versorgungswerk*, dod Tiesai iespēju precizēt “civillietu un komerclietu” jēdzienu atbilstoši Regulai Nr. 1393/2007, kura nosaka to piemērošanas jomu.
3. Šajos secinājumos es apgalvoju, ka “civillietu un komerclietu” jēdziens Regulas Nr. 1393/2007 1. panta 1. punkta izpratnē³ ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neietver prasību [par zaudējumu atlīdzību], ar ko dalībvalsts emitētu obligāciju īpašnieks kā privātpersona vērsas pret šo valsti sakarā ar šo obligāciju apmaiņu pret mazāk vērtīgām, ko šai privātpersonai [obligāciju īpašniekam] noteicis valsts likumdevējs, pieņemot likumu, kas vienpusēji un ar atpakaļejošu spēku ir mainījis obligācijām piemērojamus nosacījumus, ieviešot tajā kolektīvās rīcības klauzulu, kas ļauj obligāciju īpašnieku vairākumam uzspiest šāda veida apmaiņu [obligāciju īpašnieku] mazākumam.

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — OV L 324, 79. lpp.

3 — Lai gan šīs regulas nosaukumā franču valodas redakcijā ir izmantots formulējums “civillietu vai komerclietu”, minētajā tiesību normā ir lietots “civillietās un komerclietās” (izcēlums mans). Šī atšķirība sakārtojuma saikļa lietojumā, manuprāt, neietekmē šī izteikuma jēgu un piemērojamību.

4. Šajā ziņā es apgalvoju, ka tādas dalībvalsts, kas emitējusi obligāciju aizņēmumus, suverēnās varas izmantošana leģislatīvas iejaukšanās ceļā, lai tieši ietekmētu emitēto obligāciju tirgu, uzspiežot obligāciju īpašnieku mazākumam vairākuma gribu, nozīmē pilnvaru pārsniegšanu attiecībā uz noteikumiem, kurus piemēro attiecībām starp privātpersonām.

5. No tā es secinu, ka īpašnieku mazākuma vēršanās ar prasību pret dalībvalsti pēc vērtspapīru apmaiņas pamatoti norāda uz valsts atbildību par darbībām, kas veiktas, īstenojot valsts varu, lai gan par šādu apmaiņu, kuras mērķis ir samazināt šo vērtspapīru nominālo vērtību, ir paredzēts vairākuma balsojums.

I – Atbilstošās tiesību normas

A – Savienības tiesības

6. Regulas Nr. 1393/2007 preambulas 2., 6. un 9. apsvērumā ir noteikts:

“(2) Pareiza iekšējā tirgus darbība ir saistīta ar vajadzību dalībvalstīm uzlabot un paātrināt izsniegšanai paredzētu tiesas un ārpustiesas civillietu un komerclietu dokumentu savstarpēju pārsūtīšanu.

[..].

(6) Tiesvedības efektivitāte un ātrums civillietās prasa, lai dalībvalstu norādīto vietējo struktūru savstarpējā tiesas un ārpustiesas dokumentu pārsūtīšana būtu tieša un tajā izmantotu ātrus līdzekļus.

[..].

(9) Dokumenta izsniegšana būtu jāveic pēc iespējas ātrāk un jebkurā gadījumā mēneša laikā pēc tam, kad saņēmēja struktūra to ir saņēmusi.”

7. Šīs regulas 1. panta 1. punktā tās piemērošanas joma ir noteikta šādi:

“Šo regulu piemēro civillietās un komerclietās, ja tiesas vai ārpustiesas dokuments ir jāpārsūta no vienas dalībvalsts uz otru izsniegšanai šajā valstī.

To nepiemēro jo īpaši ieņēmumu, muitas un administratīvos jautājumos vai jautājumos saistībā ar valsts atbildību par darbību vai bezdarbību, īstenojot valsts varu (*acta iure imperii*).”

8. Šīs pašas regulas 3. pantā ir noteikts:

“Katra dalībvalsts izraugās centrālo struktūru, kas ir atbildīga par:

- a) informācijas sniegšanu pārsūtītājām struktūrām;
- b) risinājumu meklēšanu visām problēmām, kas varētu rasties, pārsūtot dokumentus izsniegšanai;
- c) izņēmuma gadījumos pēc pārsūtītājas struktūras lūguma izsniegšanas lūguma pārsūtīšanu kompetentai saņēmējai struktūrai.

[..].”

9. Saskaņā ar minētās regulas 6. panta 3. punktu:

“Ja izsniegšanas lūgums acīmredzami neatbilst šīs regulas darbības jomai vai ja prasīto formālo nosacījumu pārkāpuma dēļ izsniegšana nav iespējama, lūgumu un pārsūtītos dokumentus sūta atpakaļ pārsūtītājam kopā ar paziņojumu par atpakaļsūtīšanu, izmantojot I pielikumā paredzēto veidlapu.”

10. Paziņojuma par atpakaļsūtīšanu, kura veidlapa atrodama Regulas Nr. 1393/2007 I pielikumā, 9.1. punktā kā atpakaļsūtīšanas iemesls ir minēts apstāklis, ka “[l]ūgums acīmredzami neattiecas uz [šīs] regulas darbības jomu”, tostarp tādēļ, ka “[d]okuments nav civillietu vai komercietu dokuments”⁴.

B – Grieķijas tiesības

11. 2012. gada 23. februāra Likumā Nr. 4050/2012 “Noteikumi par Grieķijas valsts emitēto un garantēto vērtspapīru grozījumiem ar obligāciju īpašnieku piekrišanu”⁵ ir noteikti šīs valsts obligāciju pārstrukturizācijas nosacījumi. Šajā likumā būtībā ir paredzēta pārstrukturizācijas piedāvājuma iesniegšana atsevišķu minētās valsts emitēto un garantēto obligāciju īpašniekiem un pārstrukturizācijas klauzulas ieviešana, ar kuru visiem obligāciju īpašniekiem tiek uzspiesti piedāvājumā izteiktie pārstrukturizācijas nosacījumi, tiklīdz tos ir pieņēmis kvalificētais vairākums.

12. Saskaņā ar Likuma Nr. 4050/2012 1. panta 4. punktu, lai pieņemtu grozījumus saistībā ar attiecīgajiem vērtspapīriem, ir jānodrošina kvorums, tas ir, puse no attiecīgo obligāciju kopuma, un jāsaņem kvalificētā vairākuma, kas pārstāv vismaz divas trešdaļas kapitāla, piekrišana.

13. Likuma Nr. 4050/2012 1. panta 9. punktā ir paredzēts, ka lēmums, kas ir pieņemts šīs procedūras beigās, tiek piemērots *erga omnes*, ir saistošs visiem attiecīgajiem obligāciju kreditoriem un atceļ visus vispārējos vai speciālos likumus, visus administratīvos lēmumus un visus līgumus, kas ir pretrunā ar šo lēmumu. Atbilstoši šai tiesību normai attiecīgo vērtspapīru nomaiņas gadījumā, emitējot jaunus vērtspapīrus, agrākie vērtspapīri tiek anulēti.

II – Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

14. 2012. gada februārī, piemērojot Likumu Nr. 4050/2012, Grieķijas valsts iepazīstināja *Stefan Fahnenbrock*, *Hoger Priestoph*, *Matteo Antonio Priestoph* un *Pia Antonia Priestoph*, *Rudolf Reznicek*, kā arī *Hans-Jürgen Kickler* un *Walter Wöhlk* un *Zahnärztekammer Schleswig-Holstein Versorgungswerk*, kas visi ir šīs valsts emitēto obligāciju īpašnieki, ar piedāvājumu tās apmainīt pret jaunām obligācijām ar ievērojami samazinātu nominālo vērtību.

15. Lai gan prasītāji pamatlietā šo piedāvājumu noraidīja, Grieķijas valsts tomēr veica [viņiem] sākumā piederējušo obligāciju maiņu pret obligācijām ar ievērojami samazinātu nominālo vērtību, kuru apmaksas termiņš tika pagarināts.

4 — Šī pielikuma 9.1.1. punkts.

5 — FEK A' 36/23.2. 2012; turpmāk tekstā – “Likums Nr. 4050/2012”.

16. Prasītāji pamatlietā iesniedza prasības, prasot vai nu atjaunot sākotnējās obligācijas uz Vācijas Civillkodeksa (*Bürgerliches Gesetzbuch*)⁶ 858., 861., 869.⁷ un 985.⁸ panta pamata, vai arī izmaksāt zaudējumu atlīdzību uz *BGB* 280. panta 3. punkta un 281. panta pamata⁹ vai uz *BGB* 826. panta¹⁰ pamata. Prasītāji pamatlietā C-578/13 tāpat lūdza to sākotnējo obligāciju līgumsaistību izpildi, kurām bija pienācis apmaksas termiņš.

17. Tiesas pavēstes izsniegšanas Grieķijas valstij procedūras ietvaros ir radies jautājums, vai prasītāju pamatlietā pieteikuma priekšmets ir valsts, šajā gadījumā Grieķijas valsts, darbība vai bezdarbība, īstenojot valsts varu Regulas Nr. 1393/2007 1. panta 1. punkta izpratnē.

18. It īpaši lietās C-226/13, C-245/13 un C-247/13 *Bundesamt für Justiz* (Federālā Tieslietu pārvalde) izteica šaubas par iespēju ietvert prasības civillietu un komerclietu jomā minētās regulas izpratnē un noteica, ka izsniegšanas procedūru var turpināt, ar nosacījumu, ka *Landgericht Wiesbaden* [Visbādenes apgabaltiesas] (Vācija) vispirms lemj par lietas raksturu.

19. Lietā C-578/13 *Landgericht Kiel* [Kīles apgabaltiesas] (Vācija), uzskatot, ka Regula Nr. 1393/2007 šajā lietā nav piemērojama, ir uzdevusi *Bundesministerium für Justiz* (Federālā Tieslietu ministrija) veikt prasības izsniegšanu diplomātiskā ceļā. Tomēr tā nosūtīja izsniegšanas lūgumu atpakaļ, to neizpildot, atsaucoties uz lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu lietās C-226/13, C-245/13 un C-247/13.

20. Tādējādi abas iesniedzējtiesas vēlas uzzināt, vai izskatāmās pamatlīetas ietilpst civillietu un komerclietu jomā Regulas Nr. 1393/2007 1. panta 1. punkta izpratnē. Savā lēmumā par prejudiciāla jautājuma uzdošanu tās uzskata, ka Tiesa vēl nav atbildējusi uz jautājumu, vai šī jēdziena interpretācija ir atkarīga vienīgi no prasību juridiskā pamata, vai no tā, kas ir lietas “kodolā”, vai kas veido tās “būtību”. Atzīmējot to, ka lietas ietver Likuma Nr. 4050/2012 efektivitātes un tiesiskuma novērtēšanu, gan viena, gan otra sliecas izslēgt Regulas Nr. 1393/2007 piemērošanu, uzskatot, ka tās [lietas] apšaubā valsts atbildību par darbību, īstenojot valsts varu, šīs regulas 1. panta 1. punkta otrā teikuma izpratnē.

21. Šādos apstākļos *Landgericht Wiesbaden* ir nolēmusi apturēt tiesvedību lietās C-226/13, C-245/13 un C-247/13 un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu, kas ir vienādi formulēts visās trijās lietās:

“Vai [...] Regulas Nr. 1393/2007 [...] 1. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka prasība, ar kuru apstākļos, kad prasītājs ir pieņēmis atbildētājas 2012. gada februāra beigās izteikto piedāvājumu mainīt atbildētājas emitētas obligācijas, kuras iegādājies prasītājs un kuras tika glabātas prasītāja vērtspapīru depozītā [viņa bankā], prasītājs prasa zaudējumu atlīdzību vērtības starpības apmērā, kas radusies pēc 2012. gada martā viņam tomēr uzspiestās un ekonomiski nelabvēlīgās obligāciju apmaiņas, ir jāuzskata par “civillietu [un] komerclietu” šīs regulas izpratnē?”

22. *Landgericht Kiel* lietā C-578/13 tāpat ir nolēmusi apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai [...] Regulas Nr. 1393/2007 [...] 1. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka prasību, ar kuru atbildētājas valsts obligāciju ieguvējs izvirza pret atbildētāju tiesības uz līgumsaistību izpildi un uz zaudējumu atlīdzību, var uzskatīt par “civillietu [un] komerclietu” [šīs regulas] 1. panta 1. punkta pirmā teikuma nozīmē, ja ieguvējs ir noraidījis atbildētājas 2012. gada februāra beigās izteikto apmaiņas piedāvājumu, kuru pamato Likums [...] Nr. 4050/2012 [...]?”

6 — Turpmāk tekstā — “*BGB*”.

7 — Īpašuma prasība, ko īsteno īpašnieks, kura valdījums ir traucēts.

8 — Īpašumtiesībās balstīta atprasījuma prasība.

9 — Zaudējumu atlīdzība par saistību pārkāpumu nesniegtā pakalpojuma vietā.

10 — Kompensācija par zaudējumu, kas nodarīts ar prettiesisku rīcību.

- 2) Vai prasība, kas būtībā ir pamatota ar likuma [Nr. 4050/2012] spēkā neesamību, norāda uz valsts atbildību par darbību vai bezdarbību, īstenojot valsts varu, Regulas [Nr. 1393/2007] 1. panta 1. punkta otrā teikuma nozīmē?”

23. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2013. gada 5. jūnija lēmumu lietas C-226/13, C-245/13 un C-247/13 tika apvienotas izskatīšanai rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī sprieduma taisīšanai. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2013. gada 10. decembra lēmumu šīm lietām tika pievienota arī lieta C-578/13 izskatīšanai rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī sprieduma taisīšanai.

III – Mans vērtējums

A – Par prejudiciālo jautājumu pieņemamību

24. Eiropas Komisija galvenokārt izvirza lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu lietās C-226/13, C-245/13 un C-247/13 nepieņemamību, norādot uz nepietiekamo faktisko apstākļu aprakstu, it īpaši, par apmaiņas piedāvājuma nosacījumiem un apstākļiem, kādos šī apmaiņa ir notikusi. Izklāstot to, ka *Bundesamt für Justiz* kā centrālā struktūra esot atteikusi tiesas pavēstes izsniegšanu atbilstoši Regulai Nr. 1393/2007, jo tai bijušas šaubas, vai prasījumi attiecas uz civillietu, tā [Eiropas Komisija] turklāt apgalvo, ka uzdotie jautājumi nav būtiski pamatlietu atrisināšanai, tāpēc nav *Bundesamt für Justiz* ziņā apturēt dokumentu pārsūtīšanu, piebilstot, ka, tā kā iesniedzējtiesa nevar iepazīties ar lietas dalībnieces atbildētājas argumentāciju, tās rīcībā nav nepieciešamās informācijas, lai varētu lemt par lietu civilo vai komerciālo raksturu un tātad arī par piekritības jautājumu.

25. Pirmkārt, saistībā ar argumentu, kas balstīts uz nepietiekamā faktisko apstākļu apraksta, jāatgādina, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka nepieciešamība sniegt Savienības tiesību interpretāciju, kas būtu noderīga valsts tiesai, prasa, lai valsts tiesa definētu uzdoto jautājumu faktiskos un tiesiskos apstākļus vai lai tā vismaz izskaidrotu faktiskos pieņēmumus, ar ko pamatoti šie jautājumi¹¹. Tiesa var mainīt precizitātes nepieciešamības pakāpi atkarībā no to faktisko un tiesisko apstākļu sarežģītības, kas raksturo attiecīgo jomu¹².

26. Turklāt iesniedzējtiesas norādītajai informācijai lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jābūt tādai, kas dod iespēju arī dalībvalstu valdībām un citām ieinteresētajām personām sniegt apsvērumus atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantam¹³.

27. Taču šajā gadījumā iesniedzējtiesas lēmumos lietās C-226/13, C-245/13 un C-247/13 Tiesai ir sniegti faktiskie un tiesiskie apstākļi un ir norādīti iemesli, kuru dēļ *Landgericht Wiesbaden* nācās uzdot prejudiciālu jautājumu, nepārprotami izceļot saikni, kas pastāv starp Savienības tiesību normām, kuru interpretāciju tā lūdz sniegt, un pamatlietām. Lai cik tas arī nebūtu kļūmīgs, aprakstā patiešām isi ir uzskaitīti noteikumi, saskaņā ar kuriem ir notikusi Grieķijas valsts emitēto obligāciju apmaiņa, un [tas] nav kavējis pamatlietas prasītājus šajās lietās, Grieķijas valdību un Komisiju izteikt atbilstošu viedokli par uzdotajiem jautājumiem, kā tas izriet no viņu Tiesai sniegtajiem apsvērumiem.

11 — Skat. it īpaši spriedumu *Woningstichting Sint Servatius* (C-567/07, EU:C:2009:593, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

12 — Turpat (53. punkts).

13 — Skat. it īpaši rīkojumu *3D I* (C-107/14, EU:C:2014:2117, 9. punkts).

28. Otrkārt, attiecībā uz uzdoto jautājumu būtiskumu, vispirms jānorāda, ka man šķiet nepareizi apgalvot, kā to dara Komisija, ka *Bundesamt für Justiz* apturēja dokumentu izsniegšanu, darbojoties kā centrālā struktūra. No informācijas, kādu Vācijas Federatīvā Republika ir sniegusi Komisijai par Regulas Nr. 1393/2007 23. panta¹⁴ piemērošanu, patiešām izriet, ka šī dalībvalsts ir uzticējusi centrālās struktūras funkcijas katras federālās zemes valdības izraudzītām iestādēm. Komisijas argumentācija, kas ir balstīta apstākļi, ka centrālā struktūra šīs regulas 3. panta nozīmē nevarēja aizkavēt dokumentu nosūtīšanu, man šķiet nepamatota.

29. Turpretī, tāpat kā Komisijai, man ir zināmas šaubas, ka pastāv iespēja apturēt jau pašā sākumā dokumentu izsniegšanu uz ārvalstīm, ja vilcināšanās iemesls ir Regulas Nr. 1393/2007 piemērošanas joma. Šajā ziņā konkrēti man rodas jautājums par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību no to prasību viedokļa, kādas ir pret valsts tiesā izskatāmu strīdu, kura lemj saskaņā ar procesuālajām tiesību normām, kas ir piekritīgas tās jurisdikcijai.

30. No pastāvīgās judikatūras, kas uzsākta ar spriedumu lietā *Job Centre*¹⁵, faktiski izriet, ka valstu tiesas ir tiesīgas vērsties Tiesā tikai tad, ja tām strīds ir jāizspriež tādā procesā, kura iznākumā paredzēts pieņemt lēmumu, kam ir tiesas nolēmuma iedaba¹⁶.

31. Tādējādi nevar uzskatīt, ka iesniedzējiestāde pildītu tiesas funkciju, kad tā rīkojas kā pārvaldes iestāde un tai vienlaikus nav jāizšķir strīds Tiesas judikatūras nozīmē. Tāds ir tiesas gadījums valsts tiesību izpratnē, kad tai, lai arī nav jāizšķir strīds, ir uzticēts pieņemt administratīvus lēmumus par komercreģistru¹⁷, izskatīt reģistrācijas zemesgrāmatā lūgumus¹⁸ vai pieņemt administratīvus lēmumus saistībā ar civiltāvokļa aktiem¹⁹.

32. Runājot tieši par tiesas un ārpus tiesas dokumentu izsniegšanas lūgumiem, Tiesa savā spriedumā *Roda Golf & Beach Resort*²⁰ ir atzinusi savu jurisdikciju atbildēt uz prejudiciāliem jautājumiem par Regulas (EK) Nr. 1348/2000²¹ piemērošanas jomu, balstoties apstākļi, ka atšķirībā no gadījuma ar tiesas sekretāru, kurš, saņēmis lūgumu saskaņā ar Regulu Nr. 1348/2000 izsniegt tiesas vai ārpus tiesas dokumentus, rīkojas kā pārvaldes iestāde un tam vienlaikus nav jāizšķir strīds, citādāk tas ir gadījumā ar tiesu, kurai jālemj par sūdzību, kas iesniegta par šī tiesas sekretāra atteikšanos veikt attiecīgā dokumenta izsniegšanu²².

33. Ar augstāk minēto spriedumu aizsāktās judikatūras attiecināšana uz lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas sniegti lietās C-226/13, C-245/13 un C-247/13, varētu novest pie tā, ka Tiesai būtu jāatzīst, ka tai nav kompetences, pamatojoties uz to, ka iesniedzējtiesa, kas pirms tam bija saņēmusi izsniegšanai tiesas pavēstes, pilda tikai tīri administratīvas funkcijas, šajā posmā nebūdamā tiesa, kas izskata strīdus starp lietas dalībniekiem saistībā ar izsniegšanas nosacījumiem.

14 — Informācija ir pieejama Komisijas tīmekļa vietnē Eiropas Tiesiskās sadarbības atlants civillietās šajā vietnē: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/ds_centralbody_de_fr.htm.

15 — C-111/94, EU:C:1995:340.

16 — Skat. spriedumu *Torresi* (C-58/13 un C-59/13, EU:C:2014:2088, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).

17 — Skat. spriedumu *Cartesio* (C-210/06, EU:C:2008:723, 57. punkts).

18 — Skat. spriedumu *Salzmann* (C-178/99, EU:C:2001:331, 15.–17. punkts).

19 — Skat. spriedumu *Standesamt Stadt Niebüll* (C-96/04, EU:C:2006:254, 14.–17. punkts).

20 — C-14/08, EU:C:2009:395.

21 — Padomes 2000. gada 29. maija Regula par tiesas un ārpus tiesas civillietu un komercietu dokumentu izsniegšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs (OV L 160, 37. lpp.).

22 — Spriedums *Roda Golf & Beach Resort* (EU:C:2009:395, 37. punkts).

34. Tomēr savā spriedumā *Weryński*²³ par to, kā interpretēt Padomes 2001. gada 28. maija Regulu (EK) Nr. 1206/2001 par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un komerclietās²⁴, Tiesa sprieda, ka jēdziena “sniegt spriedumu” LESD 267. panta 2. punkta izpratnē interpretācija var būt plaša attiecībā uz to, ko tā saprot kā “visu sprieduma taisīšanas procesu”²⁵, un uzskatīja, ka lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu var uzskatīt par pieņemamu pat tad, ja tas skar ne tikai to jautājumu, par ko ir strīds abiem lietas dalībniekiem.

35. Turklāt no sprieduma *Corsica Ferries*²⁶ izriet, ka vēršanās Tiesā nav pakļauta tā procesa sacīkstes principam, kura ietvaros valsts tiesa uzdod prejudiciālus jautājumus²⁷.

36. Šajā gadījumā lietās C-226/13, C-245/13 un C-247/13 uzdotie jautājumi par formu, kādā ir jāveic tiesas pavēstes izsniegšana atbildētājam, ir priekšnosacījums tam, lai atrisinātu pamatlietas. Pretēji tam, ko apgalvo Komisija savos rakstveida apsvērumos, nonākot zināmās pretrunās ar apgalvojumu, saskaņā ar kuru jēdziena “civillietas un komerclietas” novērtēšana Regulas Nr. 1393/2007 ietvaros neskar jurisdikciju saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 44/2001²⁸, iesniedzējtiesai ir jālemj nevis par tās jurisdikciju kādā procesa brīdī, kurā, iespējams, atbildētājam nav iespējas paust savu viedokli, bet gan vienīgi jānosaka, kādā veidā veikt pieteikuma izsniegšanu šai lietas dalībniecei.

37. Lai gan nav vēlams veicināt tiesas un ārpustiesas dokumentu izsniegšanas un paziņošanas apturēšanu, man tomēr šķiet, ka atbilstoši pareizas tiesvedības prasībām pēc iespējas ātrāk ir jānonāk pie interpretācijas, kas ir jāievēro *erga omnes* un kura ļauj precīzi skaidrot Regulas Nr. 1392/2007 piemērošanas jomu un attiecīgi noteikt, kādā formā šī izsniegšana ir jāveic. Vēl jo vairāk tas tā ir gadījumos, kad, tāpat kā pamatlietās, vairāki līdzīgi pieteikumi ir iesniegti dažādās tiesās, kuras gatavojas pieņemt pretrunīgus risinājumus. Visbeidzot, iespēja uzdot prejudiciālu jautājumu procesa agrīnā posmā, manuprāt, izriet no paša šo jautājumu priekšmeta, kurš attiecas uz tiesas pavēstes izsniegšanas nosacījumu noteikšanu.

38. Tādi ir iemesli, kuru dēļ es iesaku Tiesai noraidīt Komisijas iesniegtos iebildumus par nepieņemamību, un atzīt savu jurisdikciju, lai lemtu par visiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu.

B – Par lietas būtību

39. Abas iesniedzējtiesas savos jautājumos būtībā jautā Tiesai, vai “civillietu un komerclietu” jēdziens Regulas Nr. 1393/2007 1. panta 1. punkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ietver prasību [par zaudējumu atlīdzību], ar kuru dalībvalsts emitētu obligāciju īpašnieks kā privātpersona vēršas pret šo valsti, atsaucoties uz līgumattiecību un civiltiesisko atbildību par neatļautu darbību sakarā ar šo obligāciju maiņu pret mazāk vērtīgām obligācijām, ko šai privātpersonai [obligāciju īpašniekam] uzspiedis valsts likumdevējs, pieņemot likumu, kas vienpusēji un ar atpakaļejošu spēku ir mainījis vērtspapīriem piemērojamos noteikumus, tajos iekļaujot kolektīvās rīcības klauzulu, kas ļauj to īpašnieku vairākumam uzspiest šāda veida maiņu [obligāciju īpašnieku] mazākumam.

23 — C-283/09, EU:C:2011:85.

24 — OV L 174, 1. lpp.

25 — Šī sprieduma 41. un 42. punkts.

26 — C-18/93, EU:C:1994:195.

27 — 12. punkts un minētā judikatūra. Tāpat skat. šajā ziņā spriedumu *Roda Golf & Beach Resort* (EU:C:2009:395, 33. punkts).

28 — Padomes 2000. gada 22. decembra Regula par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.).

40. Prasītāji pamatlietā C-578/13, Grieķijas valdība, kā arī Komisija vienprātīgi atzīst, ka “civilietu un komerclietu” jēdziens Regulas Nr. 1393/2007 1. panta 1. punkta izpratnē ir jāinterpretē autonomi, ņemot vērā Regulas Nr. 44/2001 1. panta 1. punktā izmantoto šo jēdzienu interpretāciju. Turklāt visas ieinteresētās personas, kas ir sniegušas savus apsvērumus Tiesai, piekrīt, ka prasība, kas ir vērstā pret valsti, ir izslēgta no Regulas Nr. 1393/2007 piemērošanas jomas vienīgi tad, ja tās pamatā ir valsts varas īstenošanas darbības. Tomēr viņu apsvērumi atšķiras jautājumā par sekām, kādas izriet no fakta, ka Grieķijas valsts ar Likumu Nr. 4050/2012 vienpusēji un ar atpakaļejošu spēku ir grozījusi tās emitēto vai garantēto vērtspapīru nosacījumus, tajā *a posteriori* ietverot pārstrukturizācijas klauzulu, kas ļauj uzspiest visiem īpašniekiem lēmumus, ko ir pieņēmis vienīgi to vairākums.

41. Prasītāji pamatlietās C-226/13, C-245/13 un C-247/13 apgalvo, ka uz šīm pamatlietām attiecas vienīgi privāttiesības, jo vērsšanās pret Grieķijas valsti ir notikusi nevis tāpēc, ka tā ir izmantojusi savas valsts varas prerogatīvas, bet gan tāpēc, ka tā ir aizskārusi viņu īpašumtiesības, aizskarot valdījumu. Viņi apgalvo, ka no Likuma Nr. 4050/2012 neizriet publisko tiesību konteksts saistībā ar viņu prasības priekšmetu, ciktāl šis likums regulē nevis publisko tiesību jomu, bet gan ir klasisks privāttiesību subjekts un nenozīmē īpašuma [piespiedu] atsavināšanu Vācijas tiesību nozīmē, jo tas nav pieņemts, lai pildītu noteiktu valstisku uzdevumu. Tā kā nav rīcības *jure imperii*, citas dalībvalsts jurisdikcija būtu pamatota un Grieķijas valsts nevarētu atsaukties uz savu imunitāti. Turklāt līdzīgos strīdos, par kuriem celtas prasības Grieķijas tiesās, Grieķijas valdība esot skaidri atzinusi, ka [tās] darbības nav bijušas saistītas ar valsts varas īstenošanu.

42. Prasītāji pamatlietā lietā C-578/13 apgalvo, ka viņi vērs savu prasību pret Grieķijas valsti kā pret privātu parādnieku, kas, emitējot obligācijas, ir pakļāvis sevi civiltiesībām. Uzskatot, ka ir jāņem vērā strīda priekšmets un prasījuma avots, viņi uzskata, ka viņu prasības pamats ir viņu tiesības uz šīs valsts emitēto obligāciju atmaksu saskaņā ar privāttiesībām, un piebilst, ka, pakārtoti, divi no viņiem pamato savu prasību arī ar *BGB* normām par civiltiesisko atbildību par neatļautām darbībām; tomēr spēkā ir fakts, ka viņi neapgalvo īpašuma [piespiedu] atsavināšanu, bet gan šis valsts kā parādnieka īstenotu tīšu un krāpniecisku izturēšanos.

43. Grieķijas valdība turpretim uzskata, ka šis likumdošanas pasākums un īstenošanas tiesību normas, ko vēlāk ir pieņēmusi Ministru Padome, lai noteiktu esošo vērtspapīru apmaiņas nosacījumus valsts parāda pārstrukturizācijas ietvaros, kam ar vienprātīgu lēmumu piekrita tās [Eiropas] Savienības partneri, ir valsts varas akti, ko pieņēmušas kompetentās valsts iestādes un kuru mērķis ir kopīgo interešu aizsardzība. Tātad, atsaucoties uz civilstrīdu, prasītāji pamatlietā netieši apstrīd šo aktu spēkā esamību, tādējādi apšaubot valsts atbildību par darbību vai bezdarbību, īstenojot valsts varu.

44. Savukārt Komisija vispirms apgalvo, ka to iemeslu dēļ, kas izriet gan no procesuālās ekonomijas prasībām un tiesību uz aizstāvību ievērošanas, gan Regulas Nr. 1393/2007 mērķiem, vienīgi izskatīšana *prima facie* ļauj secināt, vai lūgums acīmredzami nav uzskatāms par civilietu un komerclietu, lai varētu noraidīt tiesas pavēstes nosūtīšanu atbilstīgi šai regulai. Atgādinājusi, ka tad, kad valstis refinansējas finanšu tirgos, tās rīkojas kā rīkotos privāttiesību subjekti un ir pakļautas tikai tirgus likumiem, tā [Komisija] būtībā apgalvo, ka vienkārša *a posteriori* pārstrukturizācijas klauzulas ieviešana pati par sevi nenozīmē izšķirīgu soli, kas sperts valsts varas prerogatīvu īstenošanai. Faktiski šādi klauzulai, kādu bieži izmanto komercdarījumos starp privātām darījuma pusēm, ir tikai papildu funkcija, lai ļautu obligāciju īpašniekiem pieņemt saskaņotu un tirgum atbilstīgu lēmumu saistībā ar apmaiņas piedāvājumu. Komisija uzskata, ka, vienpusēji ieviešot šo pārstrukturizācijas klauzulu, Grieķijas valsts esot tikai saskaņojusi valsts līguma nosacījumus, kuriem piešķirts īpašs statuss, ar privāttiesību subjektu līgumu nosacījumiem. Fakts, ka, lai to izdarītu, tā [Grieķijas valsts] bija izmantojusi publisko tiesību instrumentus, pats par sevi neesot pietiekams, lai pamatotu *jure imperii* aktu tad, ja tiesisko attiecību kopumam turklāt ir privāttiesību raksturs un tas ir *jure gestionis* akts.

45. Lai atbildētu uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem, pirmkārt, vajadzētu lemt par jautājumu, vai “civillietu un komerclietu” jēdzienu Regulas Nr. 1397/2007 1. panta 1. punkta izpratnē var interpretēt vienādi ar šo jēdzienu Regulas Nr. 44/2001 1. panta 1. punkta izpratnē. Apstiprinoši atbildot uz šo pirmo jautājumu, otrkārt, jāaplūko situācija Tiesas judikatūrā par “civillietu un komerclietu” jēdziena interpretāciju Regulas Nr. 44/2001 izpratnē. Pēc tam, treškārt, piemērošu no tā izrietošos kritērijus, lai noteiktu, vai tagadējās pamatlīnijas ietilpst šajā jomā [civillietās un komerclietās] Regulas Nr. 1397/2007 izpratnē.

1) “Civillietu un komerclietu” jēdziena interpretācijas nosacījumi Regulas Nr. 1393/2007 izpratnē

46. Pirmavoti Regulas Nr. 1393/2007 piemērošanas jomas nodalīšanai, atsaucoties uz civillietām un komerclietām, meklējami klasiskajā modelī, ko veido starptautisko privāttiesību konvencijas, kas izstrādātas Hāgas Starptautiskās privāttiesību konferences un Eiropas Kopienu ietvaros. Tas it īpaši attiecas uz 1965. gada 15. novembra Hāgas konvenciju par tiesas un ārpustiesas dokumentu izsniegšanu civillietās vai komerclietās, kura nav piemērojama, kā tas izriet jau no tās nosaukuma, ārpus šīm divām jomām. Tas pats sakāms par 1968. gada 27. septembra Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu [nolēmumu] atzišanu un izpildi civillietās un komerclietās²⁹, ko aizstāja Regula Nr. 44/2001 un kuru no 2015. gada 10. janvāra aizstās Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 12. decembra Regula (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komerclietās³⁰.

47. “Civillietu un komerclietu” jēdzienam, kurš no tā laika iekļauts daudzos Savienības tiesību aktos³¹, nav viennozīmīgas definīcijas. Tas [jēdziens] ir jāvērtē, ņemot vērā noteiktus izņēmumus, kas ir formulēti šajos aktos neierobežojošā veidā, lielākoties svītrojot no to [civillietu un komerclietu] piemērošanas jomas “ieņēmumu, muitas un administratīvos jautājumu[us]”³² kā “valsts atbildību par darbību vai bezdarbību, īstenojot valsts varu”³³.

48. Tā kā civillietu un komerclietu jēdziens ar to pašu nozīmi, kāda tam ir Briseles konvencijā, tika no jauna lietots pēc tam Regulā Nr. 44/2001, saistībā ar šiem instrumentiem izveidotā judikatūra sniedz īpaši piemērotu interpretācijas kritēriju. To var izmantot, lai interpretētu Regulas Nr. 1393/2007 1. pantu; tas atbilst Savienības tiesiskās drošības un tās tiesību sistēmas prasībām attiecībā uz tiesisko sadarbību civillietās. Starp citu, ir jāuzsver, ka sprieduma *Lechouritou* u.c.³⁴ iemesli norāda uz dažādu šajā jomā balstītu instrumentu kopīgu interpretāciju tāpēc, ka, lai interpretētu “civillietas” jēdzienu Briseles konvencijas 1. panta pirmās daļas pirmā teikuma nozīmē, Tiesa ir ņēmusi vērā *jure imperii* aktu izslēgšanu, kuri figurēja nevis šajā konvencijā, bet citos regulējumos³⁵.

29 — OV 1972, L 299, 32. lpp.; turpmāk tekstā — “Briseles konvencija”.

30 — OV L 351, 1. lpp. Izņemot Regulas Nr. 1215/2012 75. un 76. punktu, kas ir piemērojami no 2014. gada 10. janvāra.

31 — Skat. it īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Regulas (EK) Nr. 805/2004, ar ko izveido Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem, 2. panta 1. punktu (OV L 143, 15. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. jūlija Regulas (EK) Nr. 861/2007, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, 2. panta 1. punktu (OV L 199, 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 21. maija Direktīvas 2008/52/EK par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komerclietās 1. panta 2. punktu (OV L 136, 3. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Regulas (ES) Nr. 655/2014, ar ko izveido Eiropas kontu apklāšanas rīkojuma procedūru, lai atvieglotu pārrobežu parādu piedziņu civillietās un komerclietās, 2. punkta 1. pantu (OV L 189, 59. lpp.).

32 — Šie jēdzieni, kas ieviesti ar 1978. gada 9. oktobra Konvenciju par Dānijas Karalistes, Īrijas un Apvienotās Karalistes, un Ziemeļīrijas pievienošanas Konvencijai par jurisdikciju un spriedumu [nolēmumu] atzišanu un izpildi civillietās un komerclietās, kā arī protokolam par tās interpretāciju Eiropas Kopienu Tiesā (skat. šīs konvencijas 3. pantu), tika no jauna iekļauti Regulas Nr. 44/2001 1. panta 1. punktā.

33 — Šis precizējums nefigurē ne Briseles konvencijā, ne Regulā Nr. 44/2001. Turpretī tas tika iekļauts Regulā Nr. 1215/2012 (skat. šīs regulas 1. panta 1. punkta otro teikumu).

34 — C-292/05, EU:C:2007:102.

35 — 45. punkts.

49. Piemērota kritērija izveide tātad paredz jau atrasto risinājumu izmantošanu “civillietu un komerclietu” jēdziena interpretācijas ietvaros, kas ir sniegta Briseles konvencijas 1. panta pirmās daļas pirmajā teikumā un Regulas Nr. 44/2001 1. panta 1. punktā, izmantojot, atbilstoši stingri iedibinātajai judikatūrai³⁶, ne tikai jēdzienu “autonoms”, kura pamatā ir efektivitātes apsvērumi, kas izriet kā no Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas prasības, tā no teleoloģiskās interpretācijas juridiskās tehnikas, kas ļauj ņemt vērā Regulas Nr. 1393/2007³⁷ īpašos mērķus.

2) “Civillietu un komerclietu” jēdziena interpretācija Briseles konvencijas un Regulas Nr. 44/2001 izpratnē

50. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru jēdziens “civillietas un komerclietas” Briseles konvencijas 1. punkta un Regulas Nr. 44/2001 1. punkta izpratnē ir jāuzskata par autonomu jēdzienu, kurš ir jāinterpretē, atsaucoties, pirmkārt, uz Briseles konvencijas mērķiem un sistēmu, un, otrkārt, uz vispārējiem principiem, kas izriet no visu valstu tiesību sistēmām³⁸.

51. Tiesa uzskata, ka šī autonomā interpretācija ļauj noteikt Briseles konvencijas un Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomas “*tādu apstākļu dēļ, kuri raksturo tiesiskās attiecības starp lietas dalībniekiem vai tiesvedības priekšmetu*”³⁹.

52. Attiecībā uz strīdiem starp publisko tiesību subjektu un privāttiesību subjektu, ar vairākiem lēmumiem, kas nepārprotami ir vērsti uz iestāžu tiesībām orientētu kritēriju noraidīšanu, ir iedibināts nodalījuma kritērijs, ko nosaka tas, vai valsts iestāde aplūkojamā lietā īsteno vai neīsteno valsts varas prerogatīvas. Tādējādi savos spriedumos *LTU*⁴⁰ un *Rüffer*⁴¹ Tiesa ir spriedusi, ka ar civillietām un komerclietām nav jāsaprot strīdi starp valsts iestādi un privātpersonu, “kad iestāde *rīkojas, īstenojot valsts varu*”⁴². Šis kritērijs dažkārt atšķirīgos, tomēr vienmēr būtībā savstarpēji atbilstošos formulējumos ir iekļauts vairākos agrākos nolēmumos, kuros no civillietām un komerclietām ir izslēgtas darbības “pārniegtu pilnvaru izpildei saistībā ar vispārējam tiesībām, ko piemēro attiecībā starp privātpersonām”⁴³.

53. Turklāt, lai noteiktu, vai strīds ir starp privāttiesību subjektu un valsts iestādi, kas rīkojas, īstenojot valsts varu, Tiesa ir precizējusi, ka ir jāpārbauda “[*ierosinātās*] *tiesvedības pamatojums un īstenošanas nosacījumi*”⁴⁴. Uz šī kritērija pamata tā [Tiesa] spriedumā *Baten*⁴⁵ civillietā lēma par valsts sociālās palīdzības iestādes, kas bija pārskaitījusi naudas summas šķirtai laulātajai un viņas bērnam, celtu līdzekļu atgūšanas prasību pret viņas šķirto laulāto un bērna tēvu saistībā ar viņa pienākumu maksāt

36 — Skat. šo secinājumu 50. punktu.

37 — Šādu pamatojumu Tiesa izvērsa savā spriedumā *C* (C-435/06, EU:C:2007:714). Šajā spriedumā pēc tam, kad bija atgādinājusi, kāda ir “civillietu un komerclietu” jēdziena interpretācija Briseles konvencijas izpratnē, Tiesa interpretēja “civillietu un komerclietu” jēdzienu Padomes 2003. gada 27. novembra Regulas (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu 1. panta 1. punkta (OV L 338, 1. lpp.) redakcijā pēc grozījumiem ar Padomes 2004. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 2116/2004 (OV L 367, 1. lpp.), ņemot vērā Regulas Nr. 2201/2003 īpašos mērķus, izpratnē.

38 — Skat. it īpaši spriedumus *Lechouritou* u.c. (EU:C:2007:102, 29. punkts) un *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-302/13, EU:C:2014:2319, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

39 — Turpat (respektīvi, 30., kā arī 26. punkts un tajos minētā judikatūra). Mans izcēlums.

40 — 29/76, EU:C:1976:137.

41 — 814/79, EU:C:1980:291.

42 — Skat. attiecīgi šī sprieduma 4. un 8. punktu. Mans izcēlums.

43 — Skat. it īpaši spriedumu *Préservatrice foncière TIARD* (C-266/01, EU:C:2003:282, 30. punkts).

44 — Skat. spriedumu *Baten* (C-271/00, EU:C:2002:656, 31. punkts). Mans izcēlums.

45 — EU:C:2002:656.

uzturlīdzekļus⁴⁶. Lai nonāktu līdz šim risinājumam, Tiesa balstījās apstākļi, ka prasības, lai gan to bija uzsākusi valsts iestāde, pamatā bija likumā noteikts uzturlīdzekļu parāds, kas pakļauts civiltiesību regulējumam, kurš regulē attiecīgos nosacījumus un ierobežojumus, un ka tā ir jāizskata civillietu tiesām, piemērojot civilās tiesvedības noteikumus⁴⁷.

54. Vēlreiz balstoties uz ierosinātās tiesvedības pamatojumu un īstenošanas nosacījumiem, Tiesa savā spriedumā *Préservatrice foncière TIAR*⁴⁸ ir uzskatījusi, ka civillietu un komercietu jēdzienā ietilpst prasība, ar kuru līgumslēdzēja valsts prasa privāttiesību subjektam izpildīt privāttiesību galvojuma līgumu, kas bija noslēgts, lai ļautu citai personai sniegt šīs valsts prasīto un noteikto garantiju, ņemot vērā, ka nevar uzskatīt, ka tiesiskajās attiecībās starp kreditoru un galvojumu, kāda tā bija saskaņā ar galvojuma līgumu, valsts būtu īstenojusi ārkārtējas pilnvaras salīdzinājumā ar noteikumiem, ko piemēro attiecībās starp privātpersonām⁴⁹.

55. Saskaņā ar šo judikatūru Tiesa savā spriedumā *Sapir* u.c.⁵⁰ sprieda, ka civillietas un komercietas jēdziens ietver prasījumu atmaksāt nepamatotu maksājumu, ko veikusi valsts iestāde administratīvā procesa rezultātā, kura mērķis bija nacionālsociālistiskā režīma vajāšanu laikā zaudēta nekustamā īpašuma kompensēšana. Kā būtisku apstākli Tiesa ir izvirzījusi faktu, ka tiesības uz zaudējumu atlīdzību, kas bija celtās prasības pamatā, ir noteiktas valsts tiesību normās, kas ir identiski piemērojamas visiem ar atpakaļdošanas prasījumu apgrūtināta nekustamā īpašuma īpašniekiem, kā arī ar apstākli, ka administratīvā procedūra ir identiska neatkarīgi no attiecīgā īpašnieka statusa un ka viņam nav nekādu priekšrocību attiecībā uz lēmuma par tiesību uz kompensāciju noteikšanu tām personām, kurām ir nodarīts kaitējums, pieņemšanu. Tāpat arī tā [Tiesa] ņēma vērā, ka prasība, kuras mērķis bija nepamatota maksājumu atmaksāšana, neietilpa administratīvajā procesā un bija jāceļ civillietu tiesā, un tās juridiskais pamats bija *BGB* normas⁵¹.

56. Visbeidzot, savā spriedumā lietā *Sunico* u.c.⁵² Tiesa uzskatīja, ka Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas joma attiecas uz tādu prasību par zaudējumu atlīdzību, ko dalībvalsts iestāde ir cēlusi pret fiziskām un juridiskām personām, kuru dzīvesvieta vai reģistrācijas vieta ir citā dalībvalstī, par organizētas krāpnieku grupas veiktām darbībām, kuru mērķis ir bijusi krāpnieciskas darbības īstenošana saistībā ar pirmajā dalībvalstī maksājamo pievienotās vērtības nodokli. Tiesa pārbaudīja lūguma faktisko un juridisko pamatu un juridisko saikni, kāda pastāv starp lietas dalībniekiem, pētot, vai valsts iestāde šīs saiknes ietvaros ir vai nav īstenojusi ārkārtējas pilnvaras salīdzinājumā ar noteikumiem, kas pastāv attiecībās starp privātpersonām⁵³.

57. Tomēr ierosinātās tiesvedības pamatojuma un īstenošanas nosacījumu kritērijs, kas tika ieviests spriedumā *Baten*⁵⁴ un kas tika pārņemts spriedumos *Préservatrice foncière TIARD*⁵⁵, *Frahuil*⁵⁶, *Sapir* u.c.⁵⁷, kā arī *Sunico* u.c.⁵⁸, šķiet tikai pakārtots, ciktāl tam ir nozīme tikai tad, kad nav noteikts, vai prasījuma materiālais pamats ir valsts varas darbība.

46 — 37. punkts.

47 — 33. punkts.

48 — EU:C:2003:282.

49 — 36. punkts.

50 — C-645/11, EU:C:2013:228.

51 — 35.–37. punkts.

52 — C-49/12, EU:C:2013:545.

53 — 36.–40. punkts.

54 — EU:C:2002:656.

55 — EU:C:2003:282.

56 — C-265/02, EU:C:2004:77.

57 — EU:C:2013:228.

58 — EU:C:2013:545.

58. Tādējādi savā spriedumā *Rüffer*⁵⁹ par Nīderlandes valsts celto prasību pret kuģa īpašnieku, kura kuģis sadūrās ar citu kuģi un izraisīja tā nogrimšanu, lai atgūtu izmaksas par vraka aizvākšanu, Tiesa uzsvēra, ka pietiek ar faktu, ka pārvaldītāja valsts, kura veic savu izmaksu atgūšanu uz prasījuma tiesību pamata, kuru pamatā ir valsts varas īstenošana, lai tās prasību uzskatītu par izslēgtu no Briseles konvencijas piemērošanas jomas, lai gan process, kas šajā ziņā ir paredzēts valsts tiesību aktos, bija nevis administratīvs process, bet gan vispārējās tiesībās balstīta līdzekļu atgūšana⁶⁰.

59. Vēl nozīmīgāks ir spriedums *Lechouritou* u.c.⁶¹, kurā Tiesa nolēma, ka civillietas neietver prasību, ko fiziskās personas tiesā cēlušas pret kādu valsti, lūdzot piespriest tai atlīdzināt kaitējumu, kas nodarīts tādu personu tiesību pārnēmējiem, kas cietušas no bruņoto spēku darbībām veikto militāro operāciju ietvaros Otrā pasaules kara laikā. Cenšoties galvenokārt raksturot prasības faktisko pamatu, Tiesa atzīmēja, ka tādas operācijas “ir viens no raksturīgiem valsts suverenitātes izpausmes veidiem, it īpaši tāpēc, ka lēmumus par tām *vienpusējā* un *saistošā veidā* pieņem kompetentās valsts iestādes, un šīs operācijas ir cieši saistītas ar valstu ārpolitiku un aizsardzības politiku”⁶². Turklāt Tiesa ir norādījusi, ka tam, ka iesniedzējtiesā celtā prasība tiek raksturota kā civiltiesiska prasība, jo ar to tiek lūgts piespriest finansiālu atlīdzību par prasītājiem nodarīto mantisko un morālo kaitējumu, nav nozīmes⁶³.

60. Tāpat man šķiet svarīgi atzīmēt to, ka visi spriedumi, kuros ir meklēts juridiskais pamats un ierosinātās tiesvedības īstenošanas nosacījumi, izņemot spriedumu lietā *Frahuil*⁶⁴, ir saistīti ar valsts struktūras īstenošanu prasībām, it īpaši regresa prasībām vai prasībām, pamatojoties uz subrogāciju. Šajā gadījumā ir pamatoti pievērsties [juridiskajam] pamatam un ierosinātās tiesvedības īstenošanas nosacījumiem, lai izpētītu, vai, ceļot prasību tiesā, valsts iestāde izmanto savu valsts varas statusu. Savukārt, kad runa ir par prasību par zaudējumu atlīdzību, ko īsteno privātpersona pret valsts iestādi, fakts, ka tiesvedība aizgūst no valsts tiesību aktiem klasiskās civiltiesību formas, nav izšķirošs un piemērojams likums drīzāk vēl nav noteikts⁶⁵. Tomēr ir svarīgi pārbaudīt, vai prasījumu materiālais pamats ir vai nav meklējams valsts varas īstenošanas darbībā.

3) Judikatūrā izstrādāto kritēriju piemērošana pamatlietām

61. Minētajos spriedumos dažādās lietās Tiesas pakāpeniski izstrādātā analīze iepriekš nesniedz nepārprotamu atbildi uz jautājumu, kas mani nodarbina. To izskaidro īpašais apstāklis, ka prasībām, ko pret Grieķijas valsti vērsuši Grieķijas obligāciju īpašnieki no Vācijas, īstenībā ir divkāršs pamats, kurš izriet, pirmkārt, no obligāciju aizņēmuma emisijas un, otrkārt, no šo obligāciju aizņēmuma emisijas nosacījumu grozījumiem izpildes gaitā, kas notika Grieķijas likumdevēja iejaukšanās dēļ.

62. Tomēr valstu emitētie obligāciju aizņēmumi tiek uzskatīti par ietilpstošiem *jure gestionis* aktu kategorijā, un kuri pakļauti vispārējiem noteikumiem, ko piemēro šāda veida darbībām⁶⁶. Tāpat ir jāatzīmē, ka Grieķijas valdība neapgalvo, ka tās obligāciju aizņēmumu emisija ietilptu valsts varas prerogatīvu īstenošanā.

59 — EU:C:1980:291.

60 — 13. un 15. punkts.

61 — EU:C:2007:102.

62 — 37. punkts. Mans izcēlums.

63 — 41. punkts.

64 — EU:C:2004:77. Strīds bija starp diviem privāttiesību subjektiem.

65 — It īpaši ir jānorāda, ka nav konstatēts, ka starptautiskās privāttiesības noteiktu, ka pamatlietās ir piemērojamas Vācijas tiesības.

66 — Šajā ziņā skat. O’Keefe, R., Tams, C. J., un Tzanakopoulos, A., *The United Nations Convention on Jurisdictional Immunities of States and Their Property – A Commentary*, Oxford University Press, 2013, 64. lpp., un Darba grupas par valstu un to īpašumu imunitāti no jurisdikcijas ziņojums, kas pievienots Komisijas ikgadējam ziņojumam par starptautiskajām tiesībām, 1999, II sēj., otrā daļa [A/CN.4/SER.A/1999/Add.1 (2. daļa)], 157. lpp., spec. 170. lpp., 54. punkts.

63. Tomēr, ja valsts obligāciju aizņēmuma emisija ir *jure gestionis* aktu īstenošana, ir jāņem vērā arī vēlākā valsts rīcība, īstenojot likumdevēja varu, kas, savukārt, ir *jure imperii* akts, jo ir acīmredzams, ka prasību pret Grieķijas valsti par zaudējumu atlīdzību pamats attiecas ne vien uz sākotnējiem vērtspapīriem, bet gan un it īpaši uz Likumu Nr. 4050/2012, kas darīja iespējamu vērtspapīru apmaiņu un, attiecīgi, parāda samazināšanu, ieviešot obligāciju nosacījumos kolektīvās darbības klauzulu. Kā šajā īpašajā situācijā analizēt juridisko saikni, kas izriet ne vien no valsts obligāciju emisijas, bet arī no vienpusējiem obligāciju nosacījumu grozījumiem likumdošanas ceļā? Vai tad, kad valstij ir divas sejas – līgumslēdzēja puses un valsts varas seja –, pret to celta prasība par zaudējumu atlīdzināšanu ir vērsta pret darbībām, kas īstētas *jure gestionis*, vai pret tām, kas īstētas *jure imperii*? Atbilde uz šo jautājumu, manuprāt, prasa nodalīt suverēnas valsts likumdevēja varu pēc tās īstenošanas nosacījumiem.

64. Ja valsts pieņem vispārēju un abstraktu tiesību normu, kas tiek uzspiesta līgumslēdzējām pusēm un var netiešā veidā novest pie līguma nosacījumu grozījumiem, piemēram, grozot nodokļu tiesību aktus, šī valsts kā likumdevēja darbība var tikt izcelta un nodalīta no tās kā līgumslēdzējas puses darbības, nemainot tiesisko attiecību, kas izriet no sākotnējā līguma, raksturu.

65. Tomēr, ja emitente valsts izmanto savu suverēno varu, lai pieņemtu nevis vispārēju un abstraktu tiesību normu, bet gan specifisku un konkrētu tiesību normu, kuras mērķis un sekas ir nodarīt tiešu emitēto obligāciju uzbūves aizskārumu, tad tās kā valsts varas darbība, manuprāt, nav nodalāma no tās kā līgumslēdzējas puses darbības. Faktiski šādā gadījumā līgumslēdzēja valsts izmanto savu suverēno varu tieši saistībā ar līgumu. Tātad Grieķijas likumdevēja iejaukšanās ar Likuma Nr. 4050/2012 starpniecību ir uzskatāma par šo otro gadījumu. Grieķijas valsts ir iejaukusies vienpusēji, ar atpakaļejošu spēku un piespiedu kārtā, lai mainītu obligāciju aizņēmuma emisijas nosacījumus, ieviešot tajos kolektīvas darbības klauzulu, kas liek obligāciju vērtspapīru īpašnieku mazākumam pakļauties vairākuma gribai. Lai pārliecinātos par to, ka šī darbība ietilpst *jure imperii* aktu kategorijā, ir jājaudā, vai noteikumi, kurus parasti piemēro attiecībās starp privātpersonām, ļautu vienai no līgumslēdzējām pusēm, kad līgums jau ir noslēgts, ieviest tamlīdzīgu klauzulu ar atpakaļejošu spēku un bez otras puses piekrišanas. Šādos īpašos mērķtiecīgas iejaukšanās apstākļos man šķiet neiespējami uzskatīt, ka prasību par zaudējumu atlīdzināšanu pret Grieķijas valsti varētu uzskatīt par tādu, ar kuru netiek apstrīdētas valsts varas īstētas darbības.

66. Turklāt jāatzīmē, ka Grieķijas likumdevēja iejaukšanās notika Grieķijas ārkārtējā privāto parādu pārstrukturizācijas kontekstā, kuras mērķis bija novērst šīs valsts nespēju pildīt savas saistības, lai saņemtu kreditoru apstiprinājumu parāda samazinājumam.

67. Šajā ziņā pēc pirmā Eiropas Savienības ārkārtas samita, kas notika 2011. gada 21. jūlijā un kura beigās tika pieņemts palīdzības plāns Grieķijas Republikai, kurā iekļauta “privātā sektora brīvprātīga ārkārtas līdzdalība”⁶⁷, 2011. gada 26. un 27. oktobrī notika nākamais samits, kura beigās eurozonas valstu vadītāji vai dalībvalstu valdības aicināja Grieķijas Republiku, privātos investorus un visas iesaistītās puses veikt “brīvprātīgu”⁶⁸ obligāciju apmaiņu, kur nominālvērtības izteiksmē zaudējumi sasniegs 50% no nosacītā Grieķijas parāda, kurš pieder privātajiem investoriem⁶⁹. Likums Nr. 4050/2012 tika pieņemts tieši pēc šiem lēmumiem.

68. Šīs operācijas, kuras tika veiktas, lai saglabātu Grieķijas Republikas finanšu un ekonomikas sistēmu un, plašākā mērogā, lai nodrošinātu visas eurozonas finansiālo stabilitāti, un kuras ir cieši saistītas ar Savienības monetāro politiku, pieder pie veidiem, kā izpaužas valstu suverenitāte.

67 — Skat. dokumenta ar nosaukumu “Eiropadome 2011. gadā” 6. un 7. punktu, kas pieejams vietnē <http://www.european-council.europa.eu/media/555288/qcao11001frc.pdf>.

68 — Viens komentētājs ir raksturojis Grieķijas parāda pārstrukturizāciju kā “brīvprātīgu obligātu”. Skat. De Vauplane, H. “Le rôle du juge pendant la crise: entre ombre et lumière”, *Revue des Affaires Européennes – Law & European Affairs*, 2012/4, 773. lpp., īpaši 775. lpp. To var arī raksturot kā “obligāti brīvprātīgu”.

69 — Skat. “Déclaration des chefs d’État ou de gouvernement de la zone euro du 26 octobre 2011” 67. zemsvītras piezīmē minēto dokumentu “Le Conseil européen en 2011 [Eiropadome 2011. gadā]”, 12. punkts, 65. lpp.

69. Turklāt ir jāprecizē, ka kolektīvās darbības klauzulas mehānisma pieņemšana nav iemesls, kāpēc es izdaru secinājumus par valsts varas izpausmes esamību. Faktiski kopš 90. gadiem un Dienvidamerikas valstu secīgajām valsts parādu krīzēm šīs klauzulas ir izplatīta prakse finanšu nozarē. Līgums par Eiropas Stabilizācijas mehānisma izveidi⁷⁰, starp citu, apliecina minēto klauzulu nozīmību, kurām kopš tā laika ir jābūt obligāti ietvertām eurozonas dalībvalstu aizņēmumu līgumos, kad tās aizņemas no privātiem kreditoriem⁷¹. Šādu klauzulu ietveršana ar atpakaļejošu spēku un piespiedu kārtā aizņēmumu emitēšanas nosacījumos jau noslēgtos līgumos, aizbildinoties ar augstākām Grieķijas valsts un visu eurozonas dalībvalstu interesēm, tomēr ir valsts varas izpausme.

70. No tā es secinu, ka īpašnieku mazākuma vērstā prasība pret dalībvalsti pēc obligāciju apmaiņas pamatoti norāda uz Grieķijas valsts atbildību par darbībām *jure imperii*, kas veiktas, īstenojot valsts varu, neizvirzot kā argumentu to, ka par šādu apmaiņu, kuras mērķis ir samazināt šo vērtspapīru nominālvērtību, ir paredzēts vairākuma balsojums. Šajā ziņā Komisijas argumentācija, kura, šķiet, uzskata, ka Grieķijas valsts darbība ir ievirzījusies *jure imperii* darbību jomā, ja tā vietā, lai ieviestu pārstrukturizācijas klauzulu, Grieķijas valsts daudz brutālāk ir uzspiedusi sava parāda grozījumus bez kreditoru piekrišanas, man šķiet pelnām kritiku, ciktāl tā padara atkarīgu tiesisko attiecību kvalifikāciju no aizskāruma smaguma, kādu valsts ir nodarījusi līgumslēdzēju pušu tiesībām.

71. Tādi ir iemesli, kuru dēļ es uzskatu, ka prasītāju pamatlietā celtā prasība neietilpst Regulas Nr. 1393/2007 piemērošanas jomā.

72. Jau, pārbaudot lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, es paskaidroju iemeslus, kas, manuprāt, pamato, ka valsts tiesa var pirmstiesas stadijā īstenot Regulas Nr. 1393/2007 materiālās piemērošanas jomas kontroli, vajadzības gadījumā uzdotot Tiesai prejudiciālu jautājumu⁷². Tātad es vienīgi pievienošu Komisijas pausto viedokli, saskaņā ar kuru valsts tiesai ir jāveic tikai *prima facie* kontroli, nav balstīts uz normatīva pamata⁷³

IV – Secinājumi

73. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es iesaku Tiesai sniegt šādu atbildi uz *Landgericht Wiesbaden* un *Landgericht Kiel* uzdotajiem jautājumiem:

Civillietu un komerclietu” jēdziens Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 13. novembra Regulas (EK) Nr. 1348/2000 par tiesas un ārpus tiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs (“dokumentu izsniegšana”), un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1348/2000, 1. panta 1. punkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neietver prasību [par zaudējumu atlīdzību], ar kādu dalībvalsts emitētu obligāciju īpašnieks kā privātpersona vērstas pret šo valsti, prasot zaudējumu atlīdzību sakarā ar šo obligāciju apmaiņu pret mazāk vērtīgām, ko šai privātpersonai [obligāciju īpašniekam] uzspiedis valsts likumdevējs, pieņemot likumu, kas vienpusēji un ar atpakaļejošu spēku ir mainījis obligācijām nosacījumus, ieviešot tajā kolektīvās rīcības klauzulu, kas ļauj to īpašnieku vairākumam uzspiest šāda veida apmaiņu [obligāciju īpašnieku] mazākumam.

70 — 2012. gada 2. februārī Briselē noslēgtais Līgums par Eiropas Stabilizācijas mehānisma izveidi starp Beļģijas Karalisti, Vācijas Federatīvo Republiku, Igaunijas Republiku, Īriju, Grieķijas Republiku, Spānijas Karalisti, Francijas Republiku, Itālijas Republiku, Kipras Republiku, Luksemburgas Lielhercogisti, Maltu, Nīderlandes Karalisti, Austrijas Republiku, Portugāles Republiku, Slovēnijas Republiku, Slovākijas Republiku un Somijas Republiku.

71 — Skat. minētā līguma 12. panta 3. punktu, kurā ir noteikti principi, kādiem ir pakļauts stabilitātes atbalsts. Sistemātiska kolektīvas darbības klauzulu ietveršana nosacījumos, ar ko saistīta valsts obligāciju izdošana eiro valūtā, figurēja starp pasākumiem, par kuriem 2011. gada 9. decembrī lēma eurozonas valstu vadītāji un valdības, lai sniegtu atbildi valsts parādu krīzei (skat. dokumentu ar nosaukumu “Eiropadome 2011. gadā”, “Eurozonas valstu vai valdību vadītāju un ES iestāžu 2011. gada 9. decembra paziņojums” zemsvītras piezīmi 67. lpp, 15. punktu, 71. lpp.).

72 — Skat. šo secinājumu 37. punktu.

73 — Šajā ziņā ir jānorāda, ka Regulā Nr. 1393/2007 ir ierobežota tikai saņēmējas struktūras novērtējuma brīvība, kas var nosūtīt atpakaļ izsniegšanas lūgumu nosūtīšanas struktūrai tikai tad, ja tas “acimredzami neatbilst šīs regulas darbības jomai”. Savukārt, Regulā Nr. 1393/2007 nav ietverts nekāds ne pārsūtītājas struktūras, ne *a fortiori* tiesas, kurā celta prasība, interpretācijas brīvības ierobežojums, jo, kā tas ir atbilstoši Vācijas tiesībām, tai iepriekš var būt jālemj par šīs regulas piemērošanu.